

מסורת הש"ס

(א) כמובות עב.; (ב) שם סו., (ג) שם ג. גישין לג. עב. כ"ב מנח: (על ז. ד) נדה ת. [למקנן קרא: (א) ועל קד.: (א) נדה כדמסיק לבסוף מיומנא דרבה], (א) לקמן קרב: (א) [ז"ל לרבה], (ט) [ועל ק.], (א) [ז"ל והכא כקטנה], (א) [ועי' מוספות כמובות עב. ד"ה כהיהא],

הגהות הב"ח

(א) גמ' לריכא (דאי איתמר וכי לריכא) תל"מ וז"ב גירסת רש"י דאי איתמר בהא בהא קאמר רב משום דליכא תנאה אבל בהא דאיכא תנאה איכמו מודה לשמואל ואי איתמר בהדיא איתמר קאמר שמואל אבל בהא אימא מודה ליה לרב לריכא: (ב) תוס' ד"ה קסבר וכי דמיירי ר"ג כדמפרש:

מוסף רש"י

שייר לעמוד קודם. קשים גרים לישראל. שאין נקלוא כמלות ומכילין פורענות, ועוד שמה למדים ישראל ממשמיה, מפי מורי חוקן, ויש חומר שכל ישראל ערבים זה בזה, ולא מילתא הא, שלא נתעברו בבית הגרים, דלמדינן במס' סוטה (א:) מנאל ללל אחד מישראל שזמנה אלק ושלאם אלפים ותק"י בחיותו, סימן נתעברו זה בזה, אלמלא לא נתעברו על הגרים (נדח א.). הדנ מטתו שלשלמה. שגנו על מקום, ששים גבורים, תלמודי חכמים, וששים לאו דוקא, מלובים מלחמים. למתנחם של מורה (סנהדרין א.). קטנה. יתומה, שלא מנאה. כקטנותה והגדילה. וכל עליה ואחר כך מילתא (כמובות גב.) אינה צריכה גט משני. דכי גדלה כל עליה לשם קדושין דיודע הוא שאין קדושי קטנה כלום (סו.). צריכה גט משני. דכל הנוטל על דעת קדושין הראשונים צועל, ואש"נ דמודה שמואל שאסורה לשני, דמשנה שלמה היא (נדח ב.) דלין דע ממלאת משהיהם שמי שמיות, גט מיהא צייה מנייה, דהא דלמדי רבנן גדולה לא ממלאת מדרבנן הוא, ורב סבר דלורייתא היא, משום דכי צועל משתגדיל לשם קדושין צועל (כמובות גב.), עד כאן שייר לעמוד קודם. ואפקעיניהו לקידושי מיניה. ושנייהו למעות דקדושין ממנה למפרע, דהפקר כ"ד הפקר (ועיר צ.). תינה רש"י ומסקנא רש"י לעיל שם. חרש שנחליץ. תליתו פסולה לפוטרה בתקום. אחי שבר ועייר קד. והחרשת שחליצה ברי' חליצתה פסולה. היא עתמה אינה נפטרת בתליתיה ואין לה תקנה אלא ציטוס ואם רלה להוציא וילא בנט (סו.).

כונס ואינו מוציא לעולם. דלא אחי גט ידידה ומפקע זיקת יומי אחי הראשון (קדוש קרב.).

מאי לאו דלא בעל. ראשון משגדלה וקאמר רב אינה צריכה גט משני דחלו קדושין הראשונים כשגדלה: **כשצעל**. לפיכך אינה צריכה גט משני דבעילה צעעל הראשון משגדלה סתמא לשם קדושין נמכוון דיודע היה שאין קדושי קטנה כלום: **על סנאי**. שאין עליה נדרים או מומין: **וכנסה סנס**. ואח"כ נמאלו עליה נדרים צריכה גט דביאה לשם קדושין הואי דיודע היה שאין קדושין הראשונים כלום: ה"ג **צריכא דאי איסתר כהא כהא קאמר רב משום דליכא סנאי**. והכי איתא בכמובות פ' המדיר (דף עג.). **דאי איסתר כהא**. גבי קטנה שלא מיאנה כהא קאמר רב דאסיק אדעתיה לצעול לשם קדושין משגדלה משום דליכא תנאה אין פסול קדושין הראשונים משום תנאי אלא משום קטנות ואדם יודע שאין קדושין הראשונים כלום וחזר וצעל לשם קדושין: **אכל כסהיא**. דליכא תנאי אימא מודה לשמואל ואדעתא דתנאי צעיל כסבור שאין עליה נדרים וקיימא תנאי שביניהן: **אני כורסייא**. כחפריין וקס"ד כשאר חופות שעדיין לא צעלה ואפ"ה לא הצריכוה גיטא מבתרא. אלמלא חלו קדושי קמאי: **מינסב נסבי**. ונתקדשה צבצילה משגדלה: **וקא אפקעיניהו לקידושין מיניה**. דכל דמקדש תולה דעתה חכמים הוא דהא כרת משה וישראל קאמרינן ורבנן אמרי דחוטף אשה מצעלה לא ניהוי קידושין: **סינה דקדיש כנספא**. איכא למימר דאפקעיניהו לקידושין ושוו מעות מתנה דהפקר כ"ד הפקר: **קדיש צביאה**. מאי הפקר כ"ד איכא למימר: **שוויה לצעילתו צעילת זנות**. והוא דעעתם תלה: **כר' אליעזר**. דמלמדין הקטנה למאן: **בתנאי' שפי יסומות**. נכריות: **או חליטא**. לאחר שתגדיל: **קטנה וחרשת**. לא ידעינן כהי ניחא ליה והי טעיה אשתו טפי: **גב' וחרשת בת חליטה היא**. דקמני מתניתין וכן שמי חרשות: **כי היכי דעל לצעל הראשון שכנסה צרמיה** הכי נמי נפיק מיבם צרמיה: **שואין שפי נכריות**. פקחת לפקח וחרשת לחרש: **כונס**. שאינה בת חליטה משום קרייה אלא כונסה ואם רלה להוציאה אח"כ מוציאה בנט שכנס שנכנסה צרמיה כך תאל צרמיה ולא צריכה חליטה: **כונס ואין מוציאה לעולם**. שאין גיטו מפקיע קדושי אחיו פקח שהוקיקוה לו ליצוס: מולץ

נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ **נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה** איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ **נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה** איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

במקדש ע"ת דצריכה גט במקטנה שלא מיאנה דכוחיה מיתוקמא הך צריכותא דהכא וצריכותא דכמובות (ג"ו שם) אליבא דאב"י: **לפיכך עשו לו שרא כהוגן ואפקעיניהו לקידושי מיניה**. מספקא לר"י אי טעמא דאפקעיניהו משום דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש או משום דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן המורה מדלל הזכיר כאן כמו שהזכיר בכל מקום כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש: **והחרשת בת חליצה היא והתנן בו'**. וא"ת תיקשי נמי מקטנה דתנן במתניתין דחליצת אחת מהן פוטרת כרתה ואילו בפרק מצות חליצה (נעיל דף קד:) מנן קטנה שחללה מחלוץ משתגדיל ואם לא חללה חליצתה פסולה ומיניה בקונט" פ"י דחליצתה לכשתגדיל פוטרת כרתה ועוד דאיכא לאוקמא מתני' דהכא כר' יוסי דלמחר אשה צין גדולה צין קטנה ולפי הירושל' דגרסי' לעיל ואם לא חללה חליצתה כשרה אחי שפיר טפי: מאי

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות

קיי

קסבר שמואל כל הבועל על דעת קידושין הראשונים הוא בועל. וא"ת לשמואל דלית ליה דקדושין גדלי כהדה מ"ט דר"ג ולעיל בריס פ"ב (דף ית.) משמע דשמואל אית ליה מילתא דר"ג דפרץ אמילתיה ואי אין זיקה מיצטל דהא אמר ר"ג כו' וי"ל דלשמואל ז"ל דמיירי (ב) כדמפרש כהדיא צצועל לשם קידושין ועוד אור"י דהתם כיון דיצמתו ואשתו שמיין לפניו אפילו צסתמא צועל לשם קידושין כדי לדחות יצמתו ממנו דצאשתו ניחא ליה מיצמתו ומייה קשה דתיקשה לשמואל מדרבנן דרבי אליעזר כשהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אכלו דמסתמא צועל לשם קידושין דליכא למימר דאיייר כשפירש צצועל לשם קידושין דא"כ היכי פריך מיניה כהמדיר (כמובות דף עג: ושם) (א) לרב אלא ע"כ כצצועל סתם ולא מני לאוקומי כשפירש דא"כ היינו החזירה כשהיא גדולה ואר"י דשמואל צצירא ל' כר"ש צן יהודה (משום ר' ישמעאל) דלמחר כהמדיר (ג"ו שם) אס צעלו לא קנו אי נמי כר' ישמעאל דאמ' שמואל"ט משום רבי ישמעאל והיא לא נתפשה כו': **והא אפ"יניו בה חדא זימנא**. איתביה אבי כורסייא ואתא אחרינא וחטפה מיניה ורב כרונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו התם ולא הצריכוה גיטא מבתרא אמר רב פפא בנרש מינסב נסביי והדר מותבי אבי כורסייא רב אשי אמר הוא עשה ט' שלא כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן ואפקעיניהו רבנן לקידושי מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי יתינה דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי שוויה רבנן לבעילתו בעילת זנות אמר רב יהודה אמר שמואל ט' הלכה כרבי אליעזר וכן אמר רבי אלעזר הלכה כרבי אליעזר: **בתנאי' ימי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת צרתה וכן שתי חרשות קטנה וחרשת יאין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה יפקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת יגדולה וקטנה ביאת הגדולה פוטרת הקטנה ואין ביאת הקטנה פוטרת הגדולה: גב' וחרשת בת חליצה היא והתנן** יחרש שנחליץ וחרשת שחלצה וחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר רב גידל אמר רב יאביאה ירבא אמר אפילו תימא אחליצה כאן בחרשת מעיקרא כאן בפקחת ואח"כ נתחרשה חרשת מעיקרא כי היכי דעל הכי נפק פקחת ואחר כך נתחרשה לא דמעכבא בה קרייה איתביה אב"י וחרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן" שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נבריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל חרשת כונס ואם רצה להוציא יוציא מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

עין משפט ונר מצוה

כה א מיי פ"ח מהלכות גירושין הל' ו סמג
עשין נ טושי"ע
הי"ט סי' קנה סעיף כא:
בו ב מיי פ"ו מהל' אישות הלכה כג סמג
עשין מח טושי"ע
שם סימן לח סעיף לה:
בו ג מיי פ"ה מהלכות יבום הל' כג סמג
עשין נ טושי"ע
שם סי' קנה סעיף ב:
כה ד מיי שם הל' מד טושי"ע
שם פט"א:
כז ה מיי שם הל' כה טושי"ע
שם פט"ד:
ל ו מיי שם טושי"ע
שם פט"ג:
לא ז מיי שם הלכה כג טושי"ע
שם פט"ב:

תוס' חד מקמאי

דאמר כר"א וההיא דקתני קידושין תלוין אמר לך שמואל רבנן היא ואנא דאמרי' כר"ג וליכא לתרציי לשמואל דה"ק קדושין תלוין עד שיבעול בפירוש לשם קידושין לאחר שהגדילה דא"כ קידושין קמאי לא מהני ולא מידי והאי קידושין תלוין כדפרשי' יוש שבעתי' אפיקין ליה אבל דברי ה"ר אלפס שכתב בזה לא מפרסח הוא (אפריקא ליה) ואין כאן ספק לא לרב ולא לשמואל כדפרשית והוא פ"י בנזן וברור. והלכתא כרב הלכך כשבועל אחר שגדלה אצלו קידושי ראשון קידושין [מה"ת ואי"צ גט משני וכשלא בעל לאתור שגדלה אצלו קידושי ראשון קידושין מראשיתו] ואין גט משני אלא הן קידושין מדרבנן הלכך צריכה גט משני ומראשון גמי צריכה גט דאינה יוצאה כמיאין אתר שהביאה ב' שערות והוו דבר ברור: מסקנא דשמעתת' דחרשת לאו בת חליצה היא אפי' חרשת דמעיקרא דקדושי' אינם אלא מדרבנן. הא דתנן קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה ל"ש נפלה לו מאחיו פקח ול"ש נפלה לו מאחיו נפרשה לו מאחיו חרש: